

Medlem af Skoledirektionen i Stedet for Provsten. Saaledes som disse Skoleinspektører foresloges afslagte, maatte man tænke sig Posterne forbundne med anden Embedsstilling, og man formenter navnlig, at Præster i Provstiet vilde være tilbøjelige til at ansøge om disse med et aarligt Honorar af 1,000 Kr. forbundne Poster. Nærværende Regeringsforslag nærmer sig til sin Forgænger ved at foreslaa en Skoleinspektør for hver Skolekreds, altsaa vel ialt 17, ikke udnævnte af Kongen, men bestilte af Undervisningsministeren, og saaledes afslagte, at Posterne ikke ret vel kunne tænkes forbundne med andre Embedsstillinger; dog ere de ikke rundeligere afslagte, end at det maa befrægtes at blive Gjemmingsstillinger, som vel vilde blive søgte, men ogsaa snart forladte. En af de Indvendinger, der rammede de 8 Kredsskoleinspektører, at der nemlig ikke ret var givet dem nogen Plads i den hele Samling af Skolens Bestyrelse og Tilsyn, rammer ikke det foreliggende Forslag. Her have de 17 Skoleinspektører faaet deres rette Plads, nemlig i Skoledirektionen; men andre Indvendinger, som reistes mod det ældre Forslag, forekomme mig tilbids ogsaa at ramme Forslaget om de 17 Inspektører og da navnlig den, at de vilde faae et Arbejde, der neppe alle vegne vil være overkommeligt. Meningen med at indføre Skoleinspektører er jo at faae et virksomere Tilsyn end det, der nu øves af det geistlige Medlem af Skoledirektionen; men saadant Tilsyn vilde nødvendig kræve en jevnlig Inspektion, som jeg ikke tror, kan udføres af een Mand i saa store Distrikter. Jeg vil ikke gaa til de Amtet, der have det høieste Antal Skoler, men kun tage et Amt med 170—200 Skoler, hvis Inspektion, naar den skal ske aarlig, vilde medtage mere end de to Trediedele af Aarets Arbejdsdage, og saadan stadig Inspektion vilde derhos være et trættende og sløvende Arbejde. Efter Resultatet af de hidtidige Overvejelser at dømme tror jeg ikke, at Tanken om særlige, overordnede Skoleinspektører vil komme til Udførelse, og bliver den udført, vil man snart komme til at forlade den igjen og blive ved den Ordning, vi nu have, nemlig Inspektion af det geistlige Medlem af Skoledirektionen. Hvad der tilsidst motiverede Udvalgets Forslag i 1874, var jo egentlig, at Provsten ikke vælges alene af Hensyn til hans Funktion som Skoleinspektør, men man tænkte sig dog, at Provsten hyppig vilde blive bestillet til Skoleinspektør, og valgte de Udtryk, at Skoleinspektøren skulde være en Geistlig eller en anden Mand

af Folkekirken. At den, der vælges til Provst, har de fornødne Kvalifikationer til at være den overordnede Skoleinspektør, staar det jo i Administrationens Magt at tage et aldeles overveieende, for ikke at sige afgjørende Hensyn til, idet de personlige Egenstaber, der fordres til Provstestillingen, og de Egenstaber, der fordres til Stillingen som overordnet Skoleinspektør, jo væsentlig ere de samme; og til de øvrige Provsteforretninger fordres vistnok ikke særlige Kvalifikationer, som ikke findes hos enhver dulgig Præst. Jeg tror, at man efter de Forslag, der hidtil ere fremkomne, vil lande ved, at det vil forblive ved det Bestaaende, men at der sørges for, at der ved Balget af Provster tages aldeles overveieende Hensyn til deres Stilling og Forhold til Skolerne. Med Hensyn til de i Udtastet foreslaaede Statstilskud vil jeg i Modsetning til en æret foregaaende Taler betegne et samlet Tilskud af 8—900,000 Kr. til Borger- og Almueskolevæsenet, der er bygget paa at opretholdes ved kommunale Udgifter, for ret skæffeligt. Jeg ønsker derhos at opponere mod en Yttring, der fremkom fra samme Medlem, og som lignede tidligere her i Salen saaldne Yttringer, nemlig hans Anke over, at vi, som man siger, ophobe Kassebeholdning i Stedet for at give det Overskud, der er tilfæde, den Overflodighed, som man mener, der er, Anvendelse i større Omfang. Naar det ærede Medlem, til hvem jeg figter, dybt beklagede, at det atter og atter møder Hindringer at faae dette Overskud, denne Overflodighed anvendt saaledes, som den bør anvendes, nemlig, til Landets Forsvarsvæsen, deler jeg naturligvis i fuldeste Maade hans Udtalelser i saa Henseende og taffer ham, hver Gang han lader sine livlige Angreb paa Modstanden mod en Forbedring af Landets Forsvarsvæsen spille her i Salen. Men naar han tillige nævner et andet Diemed, hvortil vi ikke skulde have anvendt Penge nok, nemlig Udvidelse af Jernbaneanlægene, da hører jeg tilvisse ikke til dem, der mene, at de til Jernbaner forbrugte Summer ikke skulde være vel udgione, tværtimod; men det forekommer mig ikke, at der er Jøie til at udtale Beklagelse over, at vi ikke hidtil skulde have anvendt Penge nok til Bygning af Jernbaner. I dette Punkt kan jeg ikke være enig med det ærede Medlem. Jeg tror ikke, at man, fordi man en Tid har en god finansiel Status, skal lægge an paa at faae Overskudet forbrugt; man skal anvende de fornødne Statsmidler til Statsdiemed i Forhold til Diemedenes Betydning og